

راههای نفوذ و مقابله با شیطان در قرآن و حدیث

دکتر محمد یوسفی اصل

عضو هیات علمی گروه معارف اسلامی
دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

www.ketab.ir

سرشناسه	: یوسفی اصل، محمد، ۱۳۳۸-
عنوان و نام	: راههای نفوذ و مقابله با شیطان در قرآن و حدیث/ محمد یوسفی اصل.
مشخصات نشر	: اورمیه: آینا، ۱۴۰۰.
مشخصات	: ۲۰۹ ص: ۲۱/۵۰-۱۴/۵۰ س.م.
شابک	: 978-600-8161-16-5
وضعیت نویسی	: فنی
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۲۰۵-۲۰۹.
موضوع	: شیطان — جنبه‌های قرآنی

Devil -- Islam -- Qur'anic teaching

شیطان — احادیث

Devil -- Hadiths

رده بندی کنگره	: BP۱۰۴
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۵۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۹۰۴۷۲

راههای نفوذ و مقابله با شیطان

در قرآن و حدیث

مؤلف: دکتر محمد یوسفی اصل

صفحه آرای: میلاد تیموری

طراح جلد: هادی لرحمندی

نشر: انتشارات آینا- اورمیه

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۴۰۰

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

محل نشر: اورمیه

شابک: 978-600-8161-16-5

حق چاپ و نشر برای نشر محفوظ است.

قیمت: ۹۰۰۰۰ تومان

آدرس انتشارات: اورمیه، خیام جنوبی سنگفرش، کوی تربیت، پلاک ۳ واحد ۵، انتشارات آینا،

تلفاکس: ۰۴۴-۳۲۲۵۶۵۱۰

فهرست کتاب

۹	پیشگفتار
۱۵	فصل اول
۱۷	مقدمه: واژه شناسی ابلیس و شیطان
۳۹	راههای نفوذ و حضور شیطان در زندگی انسان
۴۰	الف - نفوذ مرحله به مرحله (اولین راه نفوذ)
۵۷	ب - نفوذ دائمی و خصمانه (دومین راه نفوذ)
۶۱	ج - نفوذ نامحسوس و توأم با زینت گری (سومین راه نفوذ)
۶۹	د - نفوذ مرموزانه و تاکتیکی با ایجاد تاثیرات روحی و روانی
۱۰۳	ر - تحریک و تحکیم زناپل نفسانی
۱۱۲	خلاصه فصل اول
۱۱۳	فصل دوم
۱۱۵	مقدمه
۱۱۶	راههای مقابله و مبارزه با نفوذ شیطان
۱۱۶	الف - تقویت ایمان و تحکیم معنویت در زندگی
۱۲۱	ب - استغفار و توبه
۱۲۲	الف - استغفار
۱۲۳	ب - توبه
۱۲۸	ج - استعاذه
۱۳۷	د - شناخت کامل اندیشه و عملکرد شیطان
۱۴۳	خلاصه فصل دوم
۱۴۵	فصل سوم

۱۴۷	شیاطین
۱۵۰	تبیین شیاطین جنی و انسی
۱۵۵	خلاصه فصل سوم
۱۵۷	فصل چهارم
۱۵۹	شبهه اول) شیطان از طایفه جنیان است یا ملائکه؟
۱۶۸	شبهه دوم) چرا خداوند متعال شیطان را آفرید؟
۱۷۶	شبهه سوم) چرا شیطان مهلت و طول عمر طولانی یافت؟
۱۸۰	شبهه چهارم) آیا شیطان می تواند به صورت انسان ها تمثّل یابد؟
۱۸۸	شبهه پنجم) آیا شیطان می تواند به انسانها آزار و اذیت نماید؟
۱۹۲	خلاصه فصل چهارم
۱۹۳	ضمائم
۱۹۵	الف) آیاتی که در آنها، کلمه ی (ابلیس) استعمال شده است
۱۹۶	ب) آیاتی که در آنها، کلمه ی (شیطان) استعمال شده است
۲۰۱	ج) آیاتی که در آنها، کلمه ی (شیاطین) استعمال شده است
۲۰۳	خاتمه
۲۰۵	منابع و ماخذ

پیشگفتار

بحث از شیطان بحثی سخت و آسان است آسانی آن بدین جهت است که آیاتی از قرآن مجید و روایات کثیری از پیامبر اکرم و ائمه اطهار علیهم السلام، در تبیین و شناساندن زوایای مختلف وجودی شیطان، بحث و گفتگو نموده است. از وسوسه های مختلف شیطان در نفوذ به انسانها، راههای مبارزه و مقابله با آن، از ویژگی ها و خصلتهای درونی شیطان که باعث تمرد و سرپیچی او از سجده بر آدم علیه السلام گرفته تا توانمندیها و ضعفهای شیطان در گمراهی مردم که در قالب آیات و روایات متعدد مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. اما سختی بحث شیطان به جهات مختلف است

الف - وسوسه های شیطان به قدری ظریف و حساب شده است که گاهی تصور و تشخیص آن برای انسان های معمولی، سخت و دشوار است. نقشه های شیطان با تفاوت های سنی، جنسیتی، شغلی، علمی و مکانی و زمانی افراد، متناسب و در عین حال متغیر می باشد یکی را با ریاست و ثروت، دیگری را با تعصبات و جهالت، نفر سوم را با شهوت و شهرت به دنبال خود می کشاند حتی گاها افرادی با انجام یک سری اعمال به ظاهر نیک و پسندیده، قدم به قدم دنبال دعوت های شیطان حرکت می کنند مانند دستگیری از فقراء،

ساختن اماکن عام المنفعه، حضور در مراسم دینی و فرهنگی یا خود این نوشتار که می تواند با وسوسه و اغواگری شیطان نگارش یافته باشد در حالیکه نویسنده فکر می کند قدمی بر علیه شیطان برداشته است.

می گویند کسی پیش شیطان رفت و گفت چه نشسته ای که فلانی بر علیه تو کتاب می نویسد، شیطان با لبخندی معنا دار گفت : خودم تشویق و ترغیب نموده ام.

از این جهت وسوسه ها و اغواگری های شیطان به قدری متعدد و متنوع است که برای هرکسی در هر موقعیت و شرائطی می تواند جاذب و جالب و در عین حال گمراه کننده باشد.

ب - شیطان از نقاط قوتی برخوردار است که او را در رسیدن به مقاصد شوم و قسم خورده اش، یاری می نماید مانند:

۱ - نامرئی و غیر قابل مشاهده بودن : رویت و دیدن شیطان برای

مردم امکان پذیر نمی باشد در حالیکه او تمامی جنیان قادر به دیدن انسانها می باشند چنانچه خداوند متعال در قرآن می فرماید:

... إِنَّهُ يَرُكُمْ هُوَ وَ قَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُ ...

... همانا او (شیطان) و قبیله اش شما را از جایی می بینند که شما آنها را

نمی بینید ...

(از نقاط قوت دشمن این است که با حواس پنجگانه قابل شناسائی و

مشاهده نباشد)

۲ - داشتن تجربیات بیشمار عملیاتی و کاربردی : شیطان از خلقت

حضرت آدم و حوا علیهما السلام تا امروز با میلیاردها انسان از قبائل مختلف، زبانهای مختلف، ادیان و مکاتب مختلف، دیدگاههای مختلف، توانمندیهای مختلف، افت و خیز داشته است لذا تجربیات فراوان آزمایشی و عملیاتی با نمونه های متعدد را دارد

می داند نقطه ضعف انسانها در چیست و از چه راهی و به چه وسیله ای می تواند کسی را فریب دهد، تجربیات بیشمار او به وی آموخته است واکنش پیر و جوان، ثروتمند و فقیر، باسواد و بیسواد، زن و مرد، مومن و غیر مومن، زشت و زیبا در مقابل وسوسه ها و اغواگری های معین نمی تواند یکسان باشد از این جهت برای هر فردی به تناسب سن، موقعیت، جنسیت، اعتقادات، ایمان، تحصیلات و سائر اختلافات، اسباب و ادوات گمراهی دارد.

۳ - وجود قوای شهویّه و غضبیّه در انسانها : می دانیم آنچه انسان را به سوی بدیها و زشتی ها می کشاند نفس اماره و خواهشهای نفسانی اوست و کار شیطان فقط وسوسه گری و زمینه سازی برای انجام گناه می باشد اما وجود همین زمینه های عصیان و گناه در ذات انسان، نقطه ی قوتی برای عملکردهای شیطان می باشد خداوند متعال در قرآن مجید از قول حضرت یوسف علیه السلام می فرماید:

وَمَا أَتَّبِعُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ^۱

من هرگز خودم را تیرئه نمی کنم، که نفس (سرکش) بسیار به بدیها امر می کند؛ مگر آنچه را پروردگارم رحم کند! پروردگارم آمرزنده و مهربان است. «
از این جهت کار شیطان و شیطان فکran تا حدودی آسان و راحت است چرا که آنها، فقط تلاش در بسترسازی خواسته های نفسانی می نمایند و دخالت عملی درانجام گناهان انسانها نمی توانند داشته باشند.

مانند برخی از انسانها که همانند شیطان به طور مستقیم در انجام گناهان مردم دخالتی ندارند ولی در تحریک و تهییج آنان به انجام گناه با راههای مختلف از جمله آماده سازی زمینه ها و بسترهای انجام گناه در جامعه از هیچ تلاش و کوششی هم دریغ نمی ورزند.

مانند فردی که درشهری، محل فسادی دایر کرده که امکان انجام اعمال

خلاف و غیر شرعی در آن مهیا است به عنوان مثال، عشرتکده ای باز نموده که در آن امکان قماربازی، شراب‌خواری و کارهای خلاف عفت وجود دارد و با تبلیغات رسانه ای، مردم را برای حضور در آن مکان دعوت می کند و اگر به او گفته شود شما عامل گناه و عصیان در این شهر می باشید میگوید خیر، من با زور کسی را به آمدن به این مکان و انجام اعمال ناروا وادار نمی کنم در حالیکه زمینه و بسترساز انجام گناه و خلاف های نفسانی در آن شهر هم کسی غیر از او نیست. شیطان هم، یک همچون سخنی برای تطهیر خود در قیامت دارد

خداوند متعال در قرآن میفرماید:

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُومُونِي وَتُلُومُوا أَنْفُسَكُمْ مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ^۱

و شیطان، هنگامی که کار تمام می شود، می گوید: «خداوند به شما وعده حق داد؛ و من به شما وعده (باطل) دادم، و تخلف کردم! من بر شما تسلطی نداشتم، جز اینکه دعوتتان کردم و شما دعوت مرا پذیرفتید! بنا بر این، مرا سرزنش نکنید؛ خود را سرزنش کنید! نه من فریادرس شما هستم، و نه شما فریادرس من! من نسبت به شرك شما دربارہ خود، که از قبل داشتید، (و اطاعت مرا هم ردیف اطاعت خدا قرار دادید) بیزار و کافرم!» مسلماً ستمکاران عذاب دردناکی دارند.

نتیجه آنکه، شیطان موجودی خبیث، متکبر، خودخواه، خودرای و فتنه گر است و از آنجائیکه اخراج خود از جرگه ی فرشتگان را، از چشم ابوالبشر حضرت آدم علیه السلام می بیند به ذات الهی قسم یاد نموده با تمام توان خود و لشکریان جَنّی و انسی، برای منحرف و گمراه نمودن انسان تلاش نماید که می نماید و از کوچک ترین فرصت ها برای اغواگری و گمراهی بنی آدم صرف

نظر نکرده و نخواهد نمود.

خداوند متعال از باب قاعده لطف در صدد هدایت و نجات انسانها بوده و هست، از مبعوث نمودن پیامبران و ارسال کتب آسمانی در طول تاریخ بشریت گرفته تا معرفی زوایای مختلف وجودی شیطان، علی الخصوص معرفی ویژگی‌های روحی و رفتاری شیطان و راههای نفوذ و حضور او در زندگی انسانها و راههای مقابله و رهایی از آن نفوذ، که کتاب حاضر به بخشی از آنها پرداخته است.

با استعانت از خداوند متعال و استفاده از کتب تفسیری و روایی، سعی و تلاش نمودیم راههای نفوذ و مقابله با شیطان را در چهار چوب بضاعت اندک علمی خود، مورد بحث و بررسی قرار دهیم امید آنکه توانسته باشیم قدمی کوچک در شناساندن این دشمن دیرینه و قسم خورده ی بشریت، بر داشته باشیم چرا که شناخت دشمن، اولین و مهمترین قدم در مبارزه با دشمن نیز هست.

این نوشتار مختصر به پیشگاه بزرگ هادی عالم بشریت، حضرت محمد بن عبدالله و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام تقدیم می‌گردد.

دکتر محمد یوسفی اصل

عضو هیات علمی گروه معارف اسلامی دانشگاه

علوم پزشکی ارومیه